

การพัฒนาแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

คมวัฒน์ รุ่งเรือง*
เชษฐา แก้วพรม**
อริญญา บุญธรรม***

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข การวิจัยประกอบด้วย (1) การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากเอกสารวิชาการและงานวิจัยจำนวน 16 เรื่อง (2) การสร้างแบบประเมินและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมิน และ (3) การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวอย่าง คือ บัณฑิตพยาบาล ปีการศึกษา 2554 จำนวน 438 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาลที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัยได้แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาลมีข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ผลการวิเคราะห์อำนาจจำแนกของแบบประเมินอยู่ระหว่าง 2.91-11.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจพบแบบประเมินมีองค์ประกอบย่อย 2 ด้านคือ คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต (9 ข้อ) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .33-.79 และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (12 ข้อ) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .34-.73

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ; คุณธรรม จริยธรรม; พยาบาล

* วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์, e-mail : komwat_cmu@hotmail.com

** วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่

*** วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี

Development of the Nursing Graduates Ethics Assessment for Nursing Colleges under the Ministry of Public Health

Komwat Rungruang*

Chettha Kaewprom**

Aranya Boontum***

Abstract

The purposes of this research were to develop and validate the assessment tool for ethics and morality of nurses graduating from the nursing colleges under the Ministry of Public Health. This research was conducted as follows; 1) synthesizing factors and indicators of ethics and morality where identifies thorough 16 relevant studies; 2) developing and validating a questionnaire regarding its content and reliability; and 3) determining the validity of its structure and components by factor analysis. The sample consisted of 438 nurses who graduated in the academic year of 2011. The ethics and morality questionnaire developed by the research team was used to collect data. The data were analyzed using exploratory factor analysis.

The study yielded a questionnaire consisting of 21 items. Its content was validated by 9 experts with discrimination index from 2.91 to 11.00. An internal reliability was .91. According to the exploratory factor analysis, two sub-domains were found, including ethics and morality in daily life (9 items) and practices under the professional code of conduct (12 items) with factor loadings of .33-.79 and .34-.73 respectively.

Keywords : Factor analysis; ethics and moral; nurse

* Boromarajonnani College of Nursing, Surin, e-mail : komwat_cmu@hotmail.com

** Boromarajonnani College of Nursing, Phrae

*** Phrapokklao Nursing College

ความเป็นมาและความสำคัญ

คุณธรรมและจริยธรรม (Ethics and moral) เป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลเนื่องจากในการดูแลผู้ป่วยพยาบาลต้องมีความเอื้ออาทร เมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจ และเคารพสิทธิของผู้ป่วย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF)¹ มีการกำหนดให้สถาบันการศึกษาพยาบาลจัดการเรียนการสอนที่นอกจากการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลแล้ว ยังเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยมุ่งหวังให้บัณฑิตพยาบาลที่จบไปมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง สามารถให้การดูแลผู้ป่วยอย่างเอื้ออาทร เคารพสิทธิผู้ป่วย เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและมีการตัดสินใจปัญหาเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในการดำรงตนและการทำงาน²

การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นเรื่องจำเป็นและเป็นสิ่งท้าทายสำหรับนักการศึกษาพยาบาล เพราะคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องของความสำนึกในจิตใจที่ผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น หรือผลักดันให้ประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวทางของสังคมและวิชาชีพ³ สำหรับพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่ให้บริการสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน คุณธรรมและจริยธรรมจะช่วยให้พยาบาลปฏิบัติต่อประชาชนและผู้ป่วยด้วยความเอื้ออาทร เอาใจใส่

วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพภายใต้การรับรองสถาบันจากสภาการพยาบาล นับตั้งแต่มีการประกาศใช้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 วิทยาลัยพยาบาลได้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ

ผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด เพราะการเตรียมความพร้อมด้านคุณธรรมและจริยธรรมต้องเริ่มปลูกฝังในนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้นักศึกษาดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานด้วยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ³ ทั้งนี้ต้องอาศัยกระบวนการสอนและเครื่องมือประเมินคุณธรรมและจริยธรรมที่มีคุณภาพจึงจะช่วยให้การพัฒนานักศึกษาเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด

อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาการพัฒนาและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสมรรถนะที่พัฒนาและวัดประเมินได้ค่อนข้างยาก กรอบแนวคิดในเรื่องดังกล่าวมีความหลากหลาย ขาดความชัดเจน อีกทั้งบริบทของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดฯ มีความเฉพาะตัว จึงต้องใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับนักศึกษาในสังกัดฯ จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบว่ามีการพัฒนาแบบประเมินคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นมาตรฐานกลางสำหรับนักศึกษาในสังกัดฯ เท่าที่พบเป็นแบบประเมินที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น แบบประเมินทัศนคติเชิงจริยธรรม⁴ เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดได้ ทีมวิจัยจึงสนใจทำการศึกษาและพัฒนาแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและพัฒนานักศึกษาพยาบาลในสังกัดให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด

คำถามการวิจัย

คุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ อะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ องค์ประกอบคือ บัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาในปี การศึกษา 2554 จำนวน 2,930 คน จากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้จากสังเคราะห์เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมุ่งศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุขครอบคลุมคุณภาพของบัณฑิต พยาบาลตามมาตรฐานคุณวุฒิและสมรรถนะพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้สังเคราะห์คือ เอกสารวิชาการ และงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ ประกอบหรือตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิต พยาบาล คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งรายงานผลในปี พ.ศ. 2540 - 2551 เป็นเกณฑ์ได้เอกสารวิชาการ 4 เรื่อง และงานวิจัย จำนวน 12 เรื่อง รวม 16 เรื่อง

ขั้นตอนและผลการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและเสนอผลการ ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสังเคราะห์ งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสรุปลักษณะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่

เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล

2. สร้างแบบสรุปลักษณะองค์ประกอบและตัว บ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิต พยาบาล ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโดยอาศัย กรอบแนวคิด 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดผลการ เรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามมาตรฐานคุณวุฒิ ปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์¹ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิด ที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 2 กรอบแนวคิดคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาล ตาม การรับรู้ของผู้ป่วย⁴ ซึ่งเป็นผู้รับบริการสุขภาพโดยตรง จากพยาบาล และส่วนที่ 3 เป็นกรอบแนวคิดคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ นักศึกษาพยาบาล⁴ และความคิดเห็นของนักศึกษา พยาบาลต่อลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรม⁵ ซึ่งผู้ วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดทั้งสามส่วนเพื่อค้นหา ประเด็นร่วมและกำหนดเป็นแบบสรุปลักษณะองค์ ประกอบและตัวบ่งชี้คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ นักศึกษาพยาบาล

3. นำแบบสรุปลักษณะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบ คุณภาพความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุง แบบสรุปลักษณะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง กับคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล ตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสรุปลักษณะองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล ทดลองเก็บข้อมูลจริงกับเอกสารวิชาการและงานวิจัย เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาในเครื่องมือที่ สร้างขึ้น และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครบ ถ้วนของข้อมูลอีกครั้งเพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจาก กลุ่มตัวอย่าง รวม 16 เรื่องและผลจากการสังเคราะห์ ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัย พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 30 ตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบประเมินและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินเป็นขั้นตอนของการสร้างแบบประเมินคุณธรรมและจริยธรรมและตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าอำนาจจำแนก (Discriminating Power) และความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณธรรมและจริยธรรมจากผลการสรุปอภิธาน ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น

2. สร้างแบบประเมิน ผู้วิจัยนำผลจากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน ผู้วิจัยนำแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ฯ ที่ผ่านการตรวจสอบ

เบื้องต้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนที่มีคุณสมบัติดังแสดงในตารางที่ 1 ทำการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ด้านเนื้อหา โดยพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม และพิจารณาความเหมาะสมในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมิน โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญในประเด็นความครอบคลุมเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม ความเหมาะสมในการนำไปประเมิน และภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ผลจากตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินพบว่า ทุกตัวบ่งชี้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (Mean=4.24-5.00 SD=0.00-0.88) ผู้วิจัยเลือกไว้ทั้ง 30 ตัวบ่งชี้

ตารางที่ 1 คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มที่ 1 (3 คน)	อาจารย์พยาบาล ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกทางการศึกษา และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขอย่างน้อย 5 ปี
กลุ่มที่ 2 (3 คน)	อาจารย์พยาบาล ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกทางการพยาบาล และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขอย่างน้อย 5 ปี
กลุ่มที่ 3 (3 คน)	นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาการวิจัยทางการศึกษาหรือการทดสอบทางการศึกษาและมีประสบการณ์ทำงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

4. แก้ไขปรับปรุงผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ฯ เพื่อใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

5. ทดลองใช้ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ฯ ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับบัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2554 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช 1 แห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminating Power) โดยใช้ค่า t-test จากนั้นทำการเลือกข้อคำถามที่สามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามที่สามารถจำแนกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ขึ้นไป มี 30 ข้อ โดยมีค่า t ตั้งแต่ 2.91 - 11.00 จากนั้นนำข้อคำถามที่สามารถจำแนกได้ มาจัดทำเป็นแบบประเมินฯ เพื่อใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

6. ทดลองใช้ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามขั้นตอนที่ 5 ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 2 กับบัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2554 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช 1 แห่งหนึ่ง จำนวน 79 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าภาพรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

7. จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบประเมิน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และจัดกลุ่มตัวบ่งชี้ฯ ช่วยลดจำนวนตัวบ่งชี้และได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจลักษณะของข้อมูลได้ง่ายและสะดวกในการแปลความหมายและช่วยให้ได้ทราบแบบแผน (Pattern) และโครงสร้าง (Structure) ความสัมพันธ์ของข้อมูล ต้องการค้นหาตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์

ประกอบที่วิเคราะห์ได้ว่ามีจำนวนที่ตัวบ่งชี้โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป และคัดเลือกองค์ประกอบที่มีจำนวนข้อตั้งแต่ 4 ข้อขึ้นไปผู้วิจัยจึงนำไปวิเคราะห์ต่อโดยใช้เทคนิควิธีสกัดองค์ประกอบแบบ PC (Principal Rotation Analysis) และใช้การหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method)

ประชากร เป็นบัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2554 จากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 29 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 2,900 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2554 จาก วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและผ่านการสอบวัดคุณภาพบัณฑิตจากสถาบันสมทบ จำนวนทั้งสิ้น 450 คนผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก 5 ภูมิภาค 5 วิทยาลัย แสดงในตาราง 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทางการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ตามข้อตกลงของ ชูแมคเคอร์และโลแมค⁷ ที่เสนอว่าควรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ 10-20 เท่าของตัวแปรในการวิจัยนี้มีตัวแปร 30 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นจึงควรใช้กลุ่มตัวอย่างต้องไม่น้อยกว่า 300 คน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มากยิ่งขึ้น อีกร้อยละ 50 ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 450 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มวิทยาลัยพยาบาลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดให้วิทยาลัยพยาบาลเป็นกลุ่มและสุ่มมาร้อยละ 20 ของวิทยาลัยในแต่ละภาคได้ภาคละ 1 วิทยาลัย และใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ภาคละ 1 วิทยาลัย รวม 5 วิทยาลัย

ขั้นที่ 3 สุ่มบัณฑิตพยาบาลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยาลัยพยาบาลและภูมิภาค

ภูมิภาค (จำนวนวิทยาลัยฯ)	ร้อยละ 20 ของวิทยาลัยในภูมิภาค (จำนวนวิทยาลัยฯ)	วิทยาลัยพยาบาล	จำนวนบัณฑิต	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ใต้ (5)	1.00(1 แห่ง)	A	101	96
เหนือ (7)	1.40(1 แห่ง)	B	87	82
กลาง (7)	1.40(1 แห่ง)	C	70	66
ตะวันออก (4)	0.80(1 แห่ง)	D	104	99
ตะวันออกเฉียงเหนือ (6)	1.20(1 แห่ง)	E	113	107
รวมขนาดกลุ่มตัวอย่าง			475	450

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง คือ แบบประเมินตัวบ่งชี้คุณภาพของคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาลฯ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 35 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป 5 ข้อ และข้อคำถามการประเมินคุณภาพบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 30 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 ฉบับเพื่อให้ผู้ประสานงานส่งมอบให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้คุณภาพของบัณฑิตพยาบาล และให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนพบว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 374 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 83.11 ของแบบสอบถาม ทั้งหมด

4. ดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน จากวิทยาลัยพยาบาลอีก 1 แห่งที่ยังไม่ส่งข้อมูล โดยติดต่อกลับทางโทรศัพท์กับผู้ประสานงาน จึงสรุปจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา รวมทั้งสิ้น 438 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 97.33 จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 450 ฉบับ ซึ่งมีปริมาณเพียงพอตามที่ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ คือ 300-450 คน จึงมีความเหมาะสมตามข้อตกลงเบื้องต้น

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน เพื่อดำเนินการลงข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์องค์ประกอบผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวบ่งชี้โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และสัมประสิทธิ์การกระจาย

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) เพื่อหาตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้อื่นไปสังกัดองค์ประกอบ โดยเลือกวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมในการใช้เพื่อลดจำนวนตัวบ่งชี้ให้เหลือน้อยที่สุดแต่สามารถอธิบายได้มากที่สุด ตัวบ่งชี้เป็นอิสระต่อกันค่าการร่วมกันขององค์ประกอบรวมเท่ากับ 1

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยการหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์ทोगอนัล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวลูแมกซ์ (Varimax) ผู้วิจัยพิจารณาตัวประกอบโดยใช้เกณฑ์ 1) องค์ประกอบที่สำคัญต้องมีค่าไอเกน (Eigen value) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 2) ตัวบ่งชี้ที่อธิบายองค์ประกอบนั้นๆ ต้องมีตั้งแต่ 4 ตัวบ่งชี้ขึ้นไป และ 3) แต่ละตัวบ่งชี้ต้องมีค่าน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ .60 ขึ้นไป⁵ แต่เนื่องจากผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งแสดงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงใช้ค่าน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์โดยเขียนอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัยแนบพร้อมกับแบบสอบถามและให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือมีสิทธิในการขอถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยเมื่อใดก็ได้

ผลการวิจัย

ผลการสร้างแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาลแบบประเมินที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีลักษณะแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุม 2 องค์ประกอบ คือ 1) คุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต จำนวน 9 ข้อ และ 2) การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพจำนวน 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 21 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ ทั้ง 30 ตัวบ่งชี้ มีค่าอยู่ระหว่าง $r = -.048 - .637$ โดย ตัวบ่งชี้ที่ 3 กับ ตัวบ่งชี้ที่ 21 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = -.048$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวบ่งชี้ที่ 6 กับ ตัวบ่งชี้ที่ 7 มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .637$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน จำแนกตามตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	1.00	.142*	.175*	.321**	.446**	.379**	.443**	.420**	.176*	.433**	.344**	.347**	.182**	.218**	.313**	.221**	.360**	.283**	.303*	.203**	.161**	.074	.232**	.156**	.120*	.123**	.084	.007	-.053	.100*
2		1	.156*	.326**	.383**	.340**	.331**	.303**	.255*	.290**	.315**	.155**	.214**	.214**	.265**	.292**	.327**	.229**	.269**	.220**	.053	.082	.114*	.088	.014	.005	.002	-.009	.033	.009
3			1	.410**	.223**	.283**	.244**	.290**	.212*	.335**	.248**	.134**	.140**	.225**	.373**	.234**	.200**	.234**	.207**	.234**	-.048	-.026	.054	.015	.005	-	-.085	-.022	-.011	-.008
4				1	.356**	.481**	.443**	.421**	.256*	.306**	.357**	.288**	.288**	.228**	.286**	.299**	.249**	.236**	.194**	.305**	.082	-.024	.194**	.157**	.048	.042	-.002	.035	-.011	.055
5					1	.462**	.466**	.403**	.245*	.405**	.345**	.386**	.153**	.183**	.363**	.256**	.382**	.260**	.244**	.247**	.190**	.057	.259**	.123*	.145*	.137**	.041	-.001	.007	.142**
6						1	.637**	.559**	.278*	.425**	.393**	.295**	.152**	.207**	.293**	.247**	.260**	.253**	.378**	.330**	.144**	.033	.261**	.060	.009	.040	-.056	-.045	-.068	.063
7							1	.612**	.186*	.463**	.371**	.402**	.196**	.216**	.377**	.227**	.208**	.289**	.282**	.337**	.240**	.092	.277**	.162**	.090	.130**	.029	.027	-.029	.142**
8								1	.171*	.476**	.396**	.430**	.162**	.205**	.438**	.313**	.272**	.346**	.224**	.373**	.160**	.094*	.211**	.116*	.159*	.135**	.072	.069	.013	.175**
9									1	.419**	.414**	.224**	.294**	.275**	.249**	.279**	.338**	.347**	.236**	.332**	.030	.130**	.144**	.045	.080	.012	.016	.029	-.024	.093
10										1	.499**	.374**	.234**	.268**	.398**	.321**	.277**	.347**	.264**	.399**	.132**	.127**	.230**	.174**	.147*	.146**	.081	.066	.019	.151**
11											1	.406**	.229**	.240**	.378**	.320**	.377**	.334**	.356**	.403**	.034	.082	.135**	.111*	.067	.063	.067	.101*	.052	.150**
12												1	.247**	.438**	.338**	.292**	.409**	.323**	.200**	.321**	.294**	.161**	.270**	.274**	.230**	.242**	.178**	.230**	.168**	.274**
13													1	.572**	.524**	.376**	.513**	.341**	.472**	.414**	.413**	.359**	.358**	.377**	.191**	.223**	.087	.072	.053	.206**
14														1	.590**	.328**	.575**	.472**	.408*	.285**	.339**	.410*	.372**	.391**	.180**	.278**	.118*	.079	.014	.188**
15															1	.416**	.533**	.368**	.344**	.373**	.373**	.396*	.471**	.342**	.055	.102*	.002	-.023	-.049	.080
16																1	.477**	.400**	.314**	.338**	.386**	.353**	.391**	.323*	.191**	.164**	.157**	.100*	.072	.114*
17																	1	.505**	.383**	.425**	.366**	.355**	.397**	.328**	.194**	.148**	.071	.065	-.035	.140**
18																		1	.522**	.487**	.218*	.465**	.358**	.398*	.197**	.130**	.120*	.112*	.095*	.202**
19																			1	.486**	.416**	.302**	.313*	.304*	.049	.053	.103*	.143**	.185**	.167**
20																				1	.376**	.346**	.374**	.353**	.205*	.139*	.140**	.072	.045	.194**
21																					1	.490**	.341**	.447**	.239*	.277*	.231**	.294**	.248**	.237**
22																						1	.343**	.353**	.101*	.192*	.113*	.201**	.214**	.254**
23																							1	.425**	.168*	.194*	.220*	.243**	.201**	.278**
24																								1	.204*	.142*	.272*	.179*	.285**	.286**
25																									1	.117*	.167*	.197*	.280**	.227**
26																										1	.134*	.129**	.243**	.288**
27																											1	.276*	.246*	.253**
28																												1	.273**	.251**
29																														.229**
30																														1

**p<.01 *p<.05

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมพบว่าแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมมี 6 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.06-8.89 และสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ร้อยละ 59.72 แต่ในองค์ประกอบที่ 3-6 มี

จำนวนตัวบ่งชี้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ น้อยกว่า 4 ข้อ จึงตัดทิ้ง ดังนั้นคุณธรรม จริยธรรม มี 2 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.69-8.89 และสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ร้อยละ 51.90 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวนร่วม และร้อยละสะสมของความแปรปรวนร่วมจำแนกตามองค์ประกอบของด้านคุณธรรม จริยธรรม

องค์ประกอบที่	จำนวนข้อ	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวนร่วม	ร้อยละสะสมของความแปรปรวนร่วม
1	9	8.89	38.64	50.26
2	12	1.69	7.35	51.90
3	2*	1.43	6.23	52.79
4	3*	1.24	2.48	55.27
5	2*	1.16	2.33	57.60
6	2*	1.06	2.12	59.72

*จำนวนตัวบ่งชี้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ น้อยกว่า 4 ข้อ จึงตัดทิ้ง

ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบที่ 1 มีจำนวน 9 ตัวบ่งชี้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.33-0.79 โดยข้อความส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่มี

ลักษณะเกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน จึงเรียกชื่อองค์ประกอบย่อยนี้ว่า “คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต” ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 1 คุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต

ตัว แปรที่	ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	11	ฉันประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น	0.79
2	10	ฉันพร้อมปฏิบัติตนในกรอบและระเบียบของหน่วยงาน	0.69
3	7	ฉันไม่ทอดทิ้งเพื่อนร่วมงาน แม้เผชิญปัญหาวิกฤต	0.67
4	1	ฉันเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	0.66
5	5	ฉันยินดีช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังที่สามารถทำได้	0.63
6	6	ฉันปรับเปลี่ยนความคิดเห็น หากผู้อื่นมีความคิดเห็นที่ดีกว่า	0.61
7	8	ฉันหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความแตกแยก	0.58
8	12	ฉันตอบแทนบุญคุณผู้ที่เคยช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เมื่อมีโอกาส	0.56
9	4	ฉันยึดประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าของตนเอง	0.33

และผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ที่ 2 มี 12 ตัวบ่งชี้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .34-.73 โดยข้อความส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่มีลักษณะ

เกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงเรียกชื่อองค์ประกอบย่อยนี้ว่า “การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ” ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตัว แปรที่	ข้อที่	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	22	ฉันปฏิบัติงานตามขอบเขตของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล	0.73
2	21	ฉันเชื่อว่าการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามีส่วนช่วยให้ผู้รับบริการมีสุขภาพดีขึ้น	0.71
3	20	ฉันให้ผู้รับบริการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ตามความต้องการ	0.69
4	18	ฉันให้การพยาบาลจนเสร็จสิ้น แม้ต้องทำงานนอกเวลา	0.68
5	23	ฉันหาข้อเท็จจริงและร่วมตัดสินใจเชิงจริยธรรมร่วมกับทีมสุขภาพ	0.62
6	17	ฉันดูแลผู้รับบริการอย่างใกล้ชิด เมื่อผู้รับบริการได้รับผลกระทบจากความผิดปกติของฉัน	0.54
7	16	ฉันปรึกษาผู้รู้เพื่อความปลอดภัยของผู้รับบริการ	0.53
8	13	ฉันให้การพยาบาลโดยเคารพในคุณค่าความเชื่อของผู้รับบริการ	0.42
9	24	ฉันรักษาความลับของผู้รับบริการ	0.42
10	14	ฉันจะไม่เสี่ยงในการให้การพยาบาลที่อาจเกิดผลเสียต่อผู้รับบริการ	0.41
11	15	ฉันให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการ	0.35
12	19	ฉันแจ้งให้ผู้รับบริการทราบถึงสิทธิ ที่พึงได้รับ	0.34

หมายเหตุ : ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมเท่ากับ 7.35 ค่าไคเอนเท่ากับ 1.69

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาลเป็นเรื่องยากเนื่องจากยังขาดเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ การพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินและการพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ดังกล่าวจึงต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ ซึ่งผู้วิจัยเลือกการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบประเมินซึ่งเป็นการสรุปอ้างอิงโครงสร้างของสิ่งที่มุ่งวัดว่าการวัดได้ผลตรงตามทฤษฎีของโครงสร้างนั้นๆ ได้ดีเพียงไร สอดคล้องกับพรุช¹⁰ วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้จากเครื่องมือกับโครงสร้างและความหมายทางทฤษฎีของสิ่งที่มุ่งวัดสำหรับการวิจัยนี้เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรมและการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินด้วยวิธีการต่างๆ ที่ช่วยเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือของแบบประเมิน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของแบบประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับพยาบาล พบองค์ประกอบย่อย 2 ด้านคือ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาลที่สังเคราะห์และพัฒนาได้ในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ⁹ ที่ได้กำหนดในด้านที่ 1 คือ สมรรถนะด้านจริยธรรมจรรยาบรรณและกฎหมาย และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 25521 ที่กำหนดตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น เคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบและมีความเอื้ออาทร เป็นต้น

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิชาชีพพยาบาล ทั้งนี้กุลวดี อภิชาติบุตรและ สมใจ ศิริกมล¹¹ ได้ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพพยาบาล พบว่า พยาบาล

วิชาชีพควรให้การพยาบาลอย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ในระดับสูง เพราะเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติต่อชีวิตมนุษย์ สอดคล้องกับจิระภา ขำพิสุทธิ์¹² กล่าวว่า พยาบาลจะต้องให้บริการโดยยึดหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิของผู้ใช้บริการ ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนีย์รัตน์ บุญธิลปและคณะ⁵ ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี โดยนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยทัศนคติเชิงจริยธรรมโดยรวมสูงกว่าชั้นปีอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เป็นที่น่าสนใจว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณธรรมและจริยธรรมของบัณฑิตพยาบาลไม่ได้มีเพียงการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การยินดีช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถ การยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าของตนเอง เป็นต้น คุณธรรมและจริยธรรมในลักษณะดังกล่าวได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์¹ และสอดคล้องกับแบบประเมินคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาลในการศึกษาของวรรณสุขสบาย และศิwapร ทองสุข⁶ ที่รวมลักษณะคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเคารพผู้อื่น การประพฤติตนน่าเชื่อถือและน่าศรัทธา การมีน้ำใจ เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาแบบประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์

ประกอบ พบมีองค์ประกอบย่อยสองด้านคือ คุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินเท่ากับ .91 จึงนับว่าแบบประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของบัณฑิตพยาบาลที่พัฒนาในครั้งนี้มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามกรอบมาตรฐานกำหนด

ข้อเสนอแนะในการนำแบบประเมินไปใช้

1. ในการนำแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตพยาบาลไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบเทียบเคียงสมรรถนะผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนดเพื่อให้แบบประเมินมีความเหมาะสมกับบริบทของสถาบัน

2. ผู้ใช้แบบประเมินควรพัฒนาเกณฑ์การประเมิน (rubric score) ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถแยกแยะพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกและสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

2. ควรทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของพยาบาลที่เป็นมาตรฐานกลางสำหรับทุกสถาบันการศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมภายใต้มาตรฐานวิชาชีพเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้เนื่องจากความร่วมมือของบัณฑิตพยาบาล ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษางานวิจัย รศ.ดร. สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

References

1. The Higher Education Committee. The announcement of the Ministry of Education:Qualifications Bachelor's Degree in Nursing 2009.[internet].2010.[cited 2013 March 14].Available from: http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/nurse_R.pdf
2. Arpanantikul M, Prapaipanich W, Senadisai S, Orathai P. Nursing administrators' perception of Thai registered nurses' professional ethics. Thai Journal of Nursing Council. 2014; 29(2): 5-20.(in Thai)
3. Sodmanee O, Junprasert T. Moral principles and ethical development: from concept to practical approach. Journal of Behavioral Science. 2011; 17(1): 19-30. (in Thai)
4. Orathai P, Kerdonfag P. Development of the moral virtue indicators for nursing students. Rama Nurs J.2010;16(3):350-63. (in Thai)
5. Boonsin S, Rachawat P, Preungdej S. Ethical attitudes of nursing students in nursing college under the jurisdiction of the Praboromarajchanok Institute, the Ministry of Public Health. Nursing Journal of the Ministry of Public Health; 2013;22(3):64-76. (in Thai)
6. Suksabai W, Thongsuk S. Patients' perception on moral characteristics of nurses in Ramathibodi hospital.2009;15(1):60-75. (in Thai)
7. Schumacher RE, Lomax RG. A beginner's guide to structural equation modeling. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates;1996.

8. ComreyAL. A first course in factor analysis. New York: Academic Press;1973.
9. Nursing Council. Competency of professional nurses.[internet].2008.[cited 2011 September 2].Available from:http://www.tnc.or.th/file_attach/09Apr201126-AttachFile1239245186.pdf
10. Punch K. Introduction to social research: quantitative and qualitative approaches. London: Sage 1998.
11. AbhicharttibutraK, SirakamonS. Competency of professional nurses. Nursing Journal 2005; 32(4):7-23. (in Thai)
12. KhampisutJ.A development of the standards indicators and criteria for the evaluation of professional nurse's competencies in the primary care unit. [Dissertation]Phitsanulok :Naresuan University; 2004. (in Thai)